

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy órára — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 32. szám.

Péntek, február 9.

Leszerelés és kihívás.

— február 9.

Sokfajta bírálat fér a koalíciónak azon válaszához, melylyel az Andrássy által hozott királyi üzenetre felelt. Ez a királyi üzenet nagyjából a szeptember 23-iki öt pontot ismételte meg. A koalíció mégis elfogadta azt tárgyalási alapnak, mégis hirdette az üzenet koncilians voltát, mégis írta, iratta és mondta, hogy aláveti magát a királyi feltételeknek, végül pedig olyan ellenkövetelésekkel válaszolt, melyek a békét ismét meghiúsították és most már tartós akadályt gördítettek a kibontakozás útja elé.

Amit Kossuth cikkei hirdettek, amit a koalíciós sajtótábor írt, amit Ugron elpanaszolt, mindez látszólag azt bizonyítja, hogy a vezérőrbizottság leszerelést akart, sőt tényleg leszerelésnek tekintette azt, amit csinált. Talán lehetne is fölismerni a vezérőrbizottsági válaszból a leszerelés természetét. Mikor kijelentik, hogy elveiket ugyan fönttartják, de gyakorlatban a királyi álláspont megvalósítására törekszenek, mikor megmondják, hogy a katonai követelések teljesítéséhez nem kötik a kormányvállalás tényét: mindez kifejezre juttatja a vezérőrbizottság leszerelő szándékát.

De azután éppen a katonai kérdésre ajánlott megoldási mód olyan természetű, hogy a leszerelésből valóságos provokáció lesz. A királynak a hadsereg vezénylete, vezérlete és belsejervezete az 1867-iki XII. t.-c. 11. szakasza szerint alkotmányos felségjoga. Ez azt jelenti, hogy ezen ügyekre nézve a fönnálló állapotot csak a király és törvényhozás együttesen változtathatják meg. A király semmi mást nem kíván, mint azt, hogy ezen joga mint alkotmányos felségjog elismertessék.

És mit tett a koalíció? Kijelentette, hogy a király ezen kívánságának magát

egyelőre alávetni hajlandó, de viszont azt követelte a királytól, hogy ő pedig bizza a katonai kérdés végleges eldöntését a választóközönségre. Tehát azt a jogot, mely törvény szerint alkotmányos felségjog, a melyet tehát király és parlament, illetve király és választóközönség együttesen gyakorolnak, ezt a jogot a király az adott esetben teljesen engedje át a választóközönségnek.

Azaz: a koalíció azt követelte a maga leszerelése fejében, hogy viszont a király mondjon le törvényben biztosított felségjogáról; még e jognak alkotmányos gyakorlatáról is!

Ez a koalíciós válasz tartalma. A koalíciósok nem hazudtak, ha országszerte hirdették, hogy ez a válasz az ő részükről a magyar vezényszó leszerelését jelenti. De viszont a királynak is igaza van, ha ebben a követelményben még az eddigieknél is súlyosabb támadást lát felségjogai ellen irányulni.

Ha a koalíció le akart szerelni, akkor az államférfiúi bölcsesség, megfontoltság és mértékletesség legteljesebb hiányát tanúsította válaszával. Ha pedig nem akart leszerelni, akkor durva támadással provokálta, kikövetelte a legnagyobb veszedelmet, mely egy nemzet alkotmányát érheti.

Akarmelyik áll a két eset közül, a vezérőrbizottság kötelessége lenne mindenestre levonni a konzekvenciát és más szakavatottabb és óvatosabb kezekbe adni az ország vezetését.

Az államvasutak reorganizációja. A kereskedelemügyi miniszteriumban Sztéryni József elnöklésével tegnapelőtt folytatták a vasúti újjászervezés ügyében megkezdett tárgyalásokat. Az újjászervezés alá kerülő kérdések nagy része már előrehaladott stádiumban van, mindazonáltal a reorganizáció csak május elején lép életbe, hogy a tisztviselőknek az újjászervezéssel járó áthelyezése egybeesék a költözködési évnegyeddél.

HIREK.

Tájékoztató.

A Gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasó helyisége (Váraljai-utca 9. sz.) Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Február 11. Önkéntes tűzoltók közgyűlése.

Február 12. Közig. bizottság ülése.

Február 15. Közegészségi bizottság ülése.

— **Uj egyetemi tanárok.** A király a budapesti tudományegyetem hittani karán megüresedett katedrára kinevezte: Dudek János dr. nyitrai papnevelőtisztviselői kormányzó az ágazatos hittan; Mihályfi Ákos dr. ciszterciata-rendi theologiai tanárt a lelkipásztorkodásban; Hanuy Ferenc dr. pécsi theologiai tanárt az egyháztörténelem nyilvános rendes tanárává.

— **Tisztelgés a tanfelügyelőnél.** Nagybcskerek város környékén levő községek tanszerveletének tegnap tisztelegtek küldöttségileg Lang István kir. tanfelügyelőnél. A tanfelügyelőt Janda Ferenc ig. tanító üdvözölte szép szavakkal, mire a tanfelügyelő szives és meleg szavakban köszöntötte meg az üdvözlést.

— **Az alispán gyásza.** Mint igaz részvétellel értesülünk, Jankó Ágostont, a vármegye alispánját súlyos gyász érte. Testvéröccse Jankó Rezső, az irgalmas rend tagja, ugyszólván életének tavaszán, hosszas szenvedés után elhunyt. Az elhunyt, aki 14 évig volt a rendnek jeles és általánosan becsült tagja, február 5-ikén halt meg Egerben s ott temették el szerdán nagy részvét mellett. Haláláról a rend a következő gyászjelentést adta ki:

Az irgalmasrend egri rendházának tagjai szomorodott szívvel jelentik szeretett testvérüknek Jankó Rezső Benignus irgalmasrendi tagnak, f. hó 5-én d. u. 2 órakor, életkora 31-ik szerzetes életének 14-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hűt tetemei

A „TORONTÁL” tarcája.

Strucc-politika.

— Madarakról szólván: láttam én már olyan struccot is, melynek háromszáz font volt az ára! — mondá utazó barátom: — Háromszáz font! Rám kacsinzott a pápaszeme felett.

— Én is tudok egyről, — felelém — de az négyszázért sem volt eladó!

— No, no, — szólt — nem tréfálok. Egészen közönséges strucc volt. Még hozzá kicsit színehagyott. Koplalt a szegény. Azt hinné az ember, hogy öt darab strucc olcsón kel el egy Indiajáró hajó fedélzetén. Ámde az a bökkenő, hogy egyikük gyémántot nyelt. A gyémánt tulajdonosát Mohini Padishának hívták. A nyakáig elegáns volt, akár egy dandy. Ám a nyakán csunya fekete fej űlt, azon meg öles turbán. A turbánban volt a gyémánt. Az átkozott madár utána kapott és megvolt a baj. A turbános persze éktelen lármát csapott.

A madár észrevette, hogy rossz fát tett a tüze; fogta magát, elvegyült a kollégái közé s ekképpen megőrizte inkognitóját. Mindez egy perc műve volt. Mikor én, mint első megérkeztem a dráma színhelyére, ott állt a pogány és végigkáromkodta az isteneit, a két matrózt, meg a struccörző emberfiát, a kik a hasukat fogták nevetükben. Hát igaz, hogy kegyetlen dolog így elveszíteni egy ékszeret. Senki sem látta, melyik madár nyelte el a gyémántot. Tisztára oda volt. Őszintén szólva, én nem nagyon sajnáltam a hindut. Mióta a hajóra tette a lábát, egyre a gyémántjaival kérkedett a „koldusfajzat”.

Az efféle esemény hire egy pillanat alatt

megjárja az utat a hajó óráról a faráig. Egyéből sem beszéltek az utasok. Padisha lement a kabinba, hogy elrejtse érzelmeit. Az ebédnél, mert külön asztalnál malackodtak ő meg más két hindu, a kapitány gunyolódni kezdett vele; erre elfutotta a mérge. Megfordult és beleszóokolt a fülembe. Hogy ő dehogyan veszi meg a madarakat, adják neki vissza a gyémántját. Hivatkozott angol alattvaló voltára és ebből eredő jogaira. Hogy az ő gyémántját előteremtse. Nem enged ő a negyvennyolcból. Appellál akár az urakházához is. A struccörző, annak a koponyája lehetett von' akár fából is, abba bele nem vert emberfia valami gondolatot. Határozottan tiltakozott az ellen, hogy madaraknak holmi orvosságot adjanak be. Neki azt parancsolták, hogy estesse őket emigy, bánják velük amugy, ő bizony nem veszélyeztetni az állását az által, hogy eltér a parancsolattól. Padisha gyomorszivattyút ajánlt, no de persze ez nem struccnak való. Ez a Padisha amolyan féltörvényűdű volt, mint ezek a bengálok általában; folytonosan azt hajtogatta, hogy neki megtartási joga van a madarakra nézve. Egy velünk utazó öreg ellenben, akinek a fia állítólag ügyvéd volt Londonban, ugy vélekedett, hogy amit egyszer a madár elnyelt, az ipso facto részévé lett annak a madárnak, Padishának tehát legfeljebb kártérítési igénye lehet, akkor is kérdéses, nem mulasztotta-e el a köteles gondosságot. De semmi esetre sincs joga egy strucchoz, amely nem az övé. Ez aztán végképp kihozta Padishát a sodrából, különösen, mivel majd mindnyájunknak ez volt a véleménye. Jogász nem volt a hajón, hogy eldöntse az ügyet, mondhattunk tehát, amit akartunk. Ugy látszik, hogy Aden után a hindu meg is gondolta a dolgot, titokban odament a struccoshoz és meg akart alkudni az öt struccra.

Masnap szép kravallum volt a reggelinél; a struccörzőnek nem volt megbatalmazása arra, hogy eladja a madarakat. Az isten sem vehette rá, hogy tulajdon rajtuk; ámde bizalmasan megszögt Padishának, hogy valami Potter nevű eurázsiai*) már ajánlatot tett a struccokra. Erre aztán Padisha leleplezte Pottert. Nem tagadom azonban, hogy mindnyájan furfangos fickónak találtuk ezt a Pottert. Sőt mikor aztán elmondta, hogy Adenből sürgönyileg ajánlatot tett a madarakra a Londonban lakó tulajdonosnak és Suezba várja a választ, el is káromkodtam magamat az elszalasztott vásár miatt amugy ázsiai módra.

Sueznál Potter tulajdonosává lett a madaraknak. Erre aztán elszontyolodott Padisha és nyomban megajánlott értük 250 fontot. Ez körülbelül kétszerese volt a Potter által fizetett árnak. Potter kijelentette, hogy inkább fölakasztja magát, minthogy akárcsak egy tolluktól is megváljék. Ő levágja sorban mind az ötöt és megkeresi a gyémántot; utóbb azonban meggondolta a dolgot és beadta a derekát. Nagy játékos volt ez a Potter, olyan furcsa módra kártyázott és ez a madárspekuláció is megtetszett üzérkedő lelkének. Mulatság okáért kinyilvánította, hogy elárverozza a struccokat, darabonként 80 font kikiáltási ár mellett. Egyet azonban — így szólt — megtart szerencsefiának.

Tudnivaló már most, hogy a szóban forgó gyémánt meglehetősen értékes volt; egy velünk utazó töpörödött kis zsidó ékszerész 3000—4000 fontra becsülte, aztán meg a strucc-lutri eszmeje kapós volt. Ámde ugy esett, hogy én véletlenül szóba elegyedtem a struccos emberrel. Egyről-másról beszélgettünk, mikor aztán ugy odavetöleg

*) Eurázsiainak (Európa ázsiai) nevezik az angol-hindu házasságból származókat.

f. hó 7-én d. u. 3 órakor fognak a rendház templomában beszélni és onnantól a „Fájdalmas Szűz”-ről nevezett sirkerben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat ugyanaznap reggel 7 órakor fog a rendház templomában a Mindenhatóknak bemutatni. Eger, 1906. február hó 5-én. Az örök világosság fényeskedjék néki!

— **A villamos órák ellenőrzése.** Közöltük tegnap, hogy a városi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott a villamos árammérők ellenőrzésének ügyével. Az ellenőrzés dolgában a tényállást a következőkben konstatahatjuk: A városi villammi vezetője egyes árammérő órák ellen fölmerült panaszok folytán előterjesztést tett a villammi bizottságnak, melyben azt javasolja, hogy ha valaki az árammérő órák ellen panaszt tesz, a városi mérnök küldessék ki a vizsgálat eszközésére, nehogy a panaszok felek azt higgyék, hogy a villammi igazgatója, aki az órákat felállítja, talán a villammi érdekében azokat jóknak mondja. A bizottság a villammi igazgatójának előterjesztését ilyen értelemben ugyan nem fogadta el, mert nem akarta a városi mérnököt, mint a villammi igazgató ellenőrt feltüntetni, de javasolta a tanácsnak, hogy amennyiben a jövőben panasz merülne föl az órák ellen, a tanács és illetve a polgármester, ha jönnek látja, külön-külön küldje ki a városi mérnököt, hogy a felmerült panaszokat együttesen intézzék el.

— **Az iskolánövörök gyászja.** Mint Temesvárról jelentik, Eschmüller Mária Franciska, a Miaszonynokról nevezett temesvár-józsefvárosi zárda nővére tegnap reggel 57 éves korában, hosszú szenvedés után, a zárda kórházában elhunyt. A megboldogult Perjámoson született, 36 évig tanított a lippai, temesvár-gyárvárosi és józsefvárosi elemi iskolákban s nemcsak társai, hanem tanítványai szeretetét is kivívta.

— **A főgimnázium hangversenye.** A nagybecskereki községi főgimnázium a szegénysorsú tüdőbetegek szanatoriuma javára február 18-án az intézet tornacsarnokában hangversenyt tart. Kezdeté fél 11 órakor. Helyérek: Üdöhely 60 fillér, állóhely 30 fillér. Feldíszítésekkel köszönettel fogad és hirteligen nyugtáz az igazgató. A műsor következő: 1. A tüdővész és gyógyítása. Előadás, tartja dr. Fialowski Béla ur. 2. Matrózda. Énekli a főgimnáziumi énekkar. 3. Arany János: Koldusének. Szavalja Vugrinics Kálmán VII. o. t. 4. a) Drda: Szerenád. b) Sarasate: „Cigányjáték”. Hegedű-szólo. Előadja Kafka Győző VII. o. t., zongorán kíséri Herr György VIII. o. t. 5. Huber Károly: „Csak hogy itt vagy valahára”. Énekli a főgimnáziumi énekkar. 6. Tompa Mihály: Pipás Kántor. Szavalja Lasztovica Sándor v. o. t. 7. Arany-Révy: „A walesi bárdok”, melodráma. Előadja Mayer Jenő VIII. o. t., zongorán kíséri Herr György VIII. o. t. 8. Hunyadi induló. Játssza a főgimnáziumi zenekar.

— **Holdfogyatkozás.** A csillagászok ma reggelre ép oly érdekes, mint ritka természeti tüneményt — teljes holdfogyatkozást — jeleztek. Nagybecskereken azonban nem volt alkalmunk e szép égi tüneményben gyönyörködni, mivel az égboltozat állandóan borult volt. De egyéb-

ként is nálunk csak rövid ideig lett volna látható a holdfogyatkozás, mivel reggel 7 óra 7 perckor kezdődött nálunk a holdfogyatkozás, és a hold már 7 óra 20 perckor nyugodott le. Többet láhattak Európa nyugati és Afrika északnyugati részén és Dél-Ausztrália északi partvidékén. Az utóbbi helyen a holdfogyatkozás minden fázisát jól láhtatták.

— **Vasutasok gyűlése.** A „Magyar szent korona országai vasutas szövetsége nagybecskereki kerületének” választmánya tegnap a Rósa-szálló külön termében ülést tartott. A tagok érdekeit igen közelről érintő kérdéseket vitatott meg ez alkalommal a választmány s több bizottságot küldött ki, melyek tanulmányozni fogják a felvetett kérdéseket. Elhatározta a választmány, egy a tagok és az érdeklődők részére ingyen kiszolgáltató „Kerületi Értesítő” kiadását, melynek szerkesztésével Rummel Károly elnök és Schwarz Géza titkár bízták meg. E kerületi értesítő, amennyiben az egész torontáli hálózaton terjesztetni fog, igen alkalmas hirdetésekre. Ily hirdetéseket rendkívül olcsón vesz fel a kiadóhivatal (Nagybecskerek régi állomáson). Bejelentette az elnökség, hogy a központtól nyert értesítés szerint az alapszabályok jóváhagyása még e hó folyamán bekövetkezik. Felmerült egy fogasztási szövetkezet alapításának kérdése; a választmány erre nézve úgy határozott, hogy mielőtt érdemlegesen döntene, előbb ezuton felhívja a helybeli fűszerkereskedőket, tegyenek ajánlatot, mily áron állnának a több mint 200 vasutas család rendelkezésére. Erre nézve részletes árjegyzék nyújtandó be a kerületi elnökségnek (Nagybecskerek állomáson). Több belső ügy elintézése után a választmányi ülés véget ért.

— **A múlt évi december havi adók.** Stefnovits János városi tanácsnok, a tegnapi tanácsülés elé terjesztette az elmúlt esztendő december haváról szóló adóügyi jelentését, mely szerint a jelzett időben a következő adók folytak be: állami adó 21308 92 kor., iparkamarai illeték 257 74 kor., országos betegpótlási pótdó 1029 48 kor., hadmentességi díj 316 — kor., községi adó 15775 18 kor., községi iskolaadó 1210 48 kor., közmunkatartozás 2305 — kor., előfogat váltásdíj 77 60 kor., utadó 4184 99 kor., megyei adó 1664 95 kor., összesen 48130 25 kor. Ezzel szemben az 1904. évi hason időszakban befolytak: állami adó 30431 29 kor., iparkamarai illeték 130 64 kor., hadmentességi díj 640 02 kor., országos betegpótlási pótdó 1797 67 kor., községi adó 15889 68 kor., községi iskolaadó 892 60 kor., közmunkatartozás 1500 — kor., előfogat váltásdíj 61 40 kor., utadó 2623 66 kor., megyei adó 1551 63 kor., összesen 55527 59 korona. Az eredmény tehát ez idén kedvezőtlenebb 10329 kor. 09 fillérrel. A tanács a jelentést tudomásul vette.

— **Nyilvános köszönet.** A nagybecskereki jótékony nőegylet a Nagybecskereki takaré- és előlegegylet r. t. 50 korona és a Közgazdasági bank r. t. 25 korona adományát vette át, mely adományért hálás köszönetet fejez ki az elnökség.

A Közgazdasági bank tekintetes igazgatósága egyfelől céljaira 25 koronát adományozni méltóztatott, mely nemes adományért hálás köszönetet mond Winter Katalin, az ir. nőegylet elnöknője.

A Nagybecskereki takaré- és előlegegylet 30 koronát juttatott az „Iskolagyermekbarát-egyletnek”, mely kegyes adományért ezuton fejezi köszönetét nevezett egylet elnöksége.

A Nagybecskereki takaré- és előlegegylet igazgatósága által a magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete nagybecskereki fiókjának adományozott 10 koronát, mint humánus célra szánt adományt, hálás köszönettel nyugtatja a fiók elnöksége.

A „Nagybecskereki takaré- és előlegegylet mint részvénytársaság” igazgatósága a főgimnáziumi diáksegélyző-egyesület céljaira szíves volt 50 koronát adományozni. E nemeslelkű adományért hálás köszönetet mond a főgimnázium igazgatósága.

— **A terményhamisítások üldözése.** A földmiveltügyi miniszter elrendelte, hogy az 1895. évben hozott törvény alapján indított terményhamisítókijárással — a tettenérést kivéve — minden egyes olyan eset alkalmazásával, a melynél a gyanusított egyén a hamisított terményt, terméket, vagy cikket ebben az állapotában mástól szerezte és ezt az állítást igazolta, a vizsgálatot a részéről megnevezett eladó ellen, valamint a forgalomba hozók ellen is mindaddig ki kell terjeszteni, amíg a hamisítás alanyi tényálladéka kétséget kizárólag meg nincs állapítva.

— **Életunt bácskai nábob.** Mint Szabadkáról írják, Leibach Konrad cservenkai földbirtokos, több milliónak az ura, a napokban öngyilkosságot követett el. Az esetet igyekeztek ugyan titokban tartani, de végre is köztudomásúvá lett és most részleteivel együtt tárgyalják szerte a megyében. A Leibach-család vagyona általános vélemény szerint a gróf Chotek és a Dungserszkyaké után a legtekintélyesebb a Bácskában. Az elevator előtt sürtn jelennek meg őszszel és tavasszal azok a nagy, gabonát szállító uszályok, amelyeknek orrán a Leibach név díszel. Leibach Konrad mindenkor élelőn résztvevett a társaséletben. Agglegény létere testvérel, a szintén dúsgazdag nőlen Péterrel élt együtt Cservenkán. Életkora a hatvan esztendő már meghaladta. Az utóbbi időben veszedelmes szívbjá támadta meg az öreg urat és gyógyulást keresendő, gyakran felkereste a hazai és külföldi fürdőhelyeket. Baját súlyosította az asthma is. Oly sokat kellett szenvednie emiatt, hogy néhány hónapja buskomorságba esett. Hiába vigasztalták hozzátartozói, többször kijelentette, hogy ő zlig lesz képes kinjainak a végét bevárni. A múlt hétgyik napján, reggel iratainak a rendezgetésébe merült. Péter bátyja nem akarván őt zavarni, magára hagyta. Kiment és a ház előtt beszélgetett az ismerősökkel. Egyszerre csak egy tampa zuhanás tette figyelme. Azt hitte, hogy őcsce ismét egy kőhőgési rohamától elgyöngyülve összeroskad. Besietett hozzá és ekkor remélve látta, hogy őcsce a karosszékben ül és melléből patakzik a vere. Rögton orvosért küldött, de szerencsétlen testvére halk hangon kérlette:

— Csak egy negyed óráig ne menjetek az orvosért, Péter. Hagyjatok meghalni.

A gyors orvosi segélynek köszönhető, hogy Leibach Konrad még ma is él és bíznak a teljes felgyógyulásában. Az eset alkalmazásával a nagyszámú rokonság a Szemzők, Geyerek, a Hoffmann és a

megemlítetté, hogy az egyik madár beteg, még pedig alighanem a gyomra nincs rendben. Ennek a bizonyos madárnak a farkában volt egy tiszta fehér toll, a melyről rögtön felismerhető volt. Elérkezett az árverés napja, a fehér tollu madár került sorra, Padisha 85 fontot kínált, én letromfolom 90-nel. Ugylátszik kissé tulságos bizton-sággal és buzgalommal leáltam, mert a többiek rám akartak fogni, hogy én is benne vagyok a játékban. Padisha persze kézzel-lábbal kapálódzott azért a struccért. Végre is a zsidóé lett 175 fonton. Padisha 180 at kínált érte, de már akkor le volt ütve, legalább így állította Potter. Tény az, hogy a zsidóé lett; az fogott egy puskát és lepuffantotta. Potter erre nagy galibát csinált, mert azt mondta, hogy ez hátrányos lesz a többi madarak eladására; Padisha meg félig megörült, de hát igazottak voltunk végre mindnyájan. Mondhatom mód nélkül örültem, mikor fölvtátek a madarat és nem volt benne a kő, mód nélkül. Hiszen magam is száznegyven fontot kínáltam ezért a példányért.

A kis zsidó úgy tett, mint a kis zsidók szoktak; nem csinált nagy kázust a pechjéből. Potter ellenben kijelentette, hogy addig nem folytatja az árverést, míg bele nem egyezünk, hogy a madarakat a szokásnak megfelelő módon, csak az egész akció befejeztével kell átadnia. A kis zsidó úgy vélekedett, hogy ez kivételes eset és mivel nem tudunk megállapodásra jutni, az egész ügyet másnapra halasztottuk. Szó, ami szó, zejós ebédünk volt az este, de a végén mégis csak Potteré lett a győzelem, végre is be kellett látnunk, hogy reá nézve az volna a legjobb, ha megtartja a madarakat és némi engedelményeket csak tehetünk volna sportsmanhez illő viselkedése fejében. Aztán meg an-

nak a bizonyos londoni ügyvédnek a papája is úgy vélekedett, hogy ha meggondolja az ember a dolgot, a gyémánthoz még napfényre kerülése esetén is a korábbi tulajdonosnak van joga. Az én álláspontom ellenben az volt, hogy az eset a „talált kincs” körébe vág és azt hiszem, ebben igazam is volt. Heves vita keletkezett; végre is megegyeztünk abban, hogy bolondság volt azt a struccot a hajón levágni. Erre aztán az ügyvéd apja hosszabb szakbeszédet mondott és arra lyukadt ki, hogy az egész árverés szerencsejáték, tehát törvénytelen és a kapitánynak kötelessége a dolgot betiltani. Amde Potter kijelentette, hogy ő a madarakat csakis strucci minőségükben kinalja megvételre, esse ágában sincs gyémántokkal kereskedni vagy a madarak értékét valahogyan befolyásolni. A még eladó három madár gyomrában legjobb tudomása és meggyőződése szerint nincs gyémánt. Annak a gyomrában van, amelyet magának tartott, legalább ő azt reméli.

Mindazonáltal az árak másnap emelkedő irányzatot követek. Magában véve az a körülmény, hogy immáron csak négy madárról vagyon szó, áremelkedést idézett elő. A négy strucc átlag 227 fonton kelt el és a mi a legkülönösebb, Padisha egyikét sem vette meg. Ide meg oda hadonázott, mikor megalkudnia kellett volna, holmi megtartási jogokról fecsegett. Aztán meg Potter minden áron le akarta lözni. Az egyik madarat megvette egy fura kis tisztcske, a másik a zsidó nyakán maradt, a harmadikat mutyiba vették meg a hajó gépészei. A végén aztán még Potternek állt feljebb. Ugy látszott, megsajnálta a vásárt; panaszkodott, hogy tisztára elköttyvetélt vagy ezert fontot, hogy bizonyosan rossz madarat tartott magának, hogy ő mindig jó bolond volt stb.

De mikor odamentem hozzá és tapogatóz-tam a megmaradt madár eladása körül, kistűt, hogy azt is eladta valami politikus férfinak, aki veitünk utazott, miután szabadsággal azzal töltötte volna, hogy kitapasztalta a hindu-erkölcsöket és társadalmi kérdéseket. Ez az utolsó madár volt a háromszáz fontos.

Végre aztán Brindisiben kiraktak a négy madár közül hármat; kiszállt Padisha is, Potter is. A hindu majd megörült, mikor — hogy ugy mondjam — háromfelé vitték a gyémántját. Mind a három vevőnek megadta a címét, hogy tudják, hogy merre küldjék a gyémántot, ha előkerül. Egyik sem volt kíváncsi a címére, de még a magukét sem mondották be. Egész botrány volt a kikötőhidon. Aztán mindegyik más vonatra ült. Én Angliába jöttem, Southamptonba és itt láttam viszont az utolsó struccot, azt, amelyet a gépészek vettek meg. Ott fészkelődött valami kosar-félében; bizony silány és nyomorult foglalata volt egy gyémántnak, ha ugyan egyáltalán foglalata volt egy gyémántnak.

Hogy miképpen végződött a mese? Hát így. No de megálljunk. Talán némi világosságot vet rá a következő: Egy héttel, miután partra szálltam, London utcáin sétálok, hát kit látnak szemeim? Padisha és Potter jönnek elém karofogva és széles jó kedvben és ha meggondolja az ember...

Igen, én is gondoltam arra. De hát semmi kétség sem lehet, hogy a gyémánt valódi volt. Padisha igen előkei hindu-család feje. Akárhányszor benne van a neve az újságban. Más kérdés azonban, vajjon elnyelte-e a strucc egyáltalán azt a gyémántot?

H. G. Wells.

vére
évi ok
Mayo
Mayo
időre
S
kértl
kőműv
Jánost
tárgyal
Sándor
és Ju
Mihály
Viktor
dr. Ma
dr. Kis
Péter,
Ambru
József,
Govrik
Bielek
esketés
A
hó 16-
összev
megsért
rántott
A
kiment
bátyját,
a feleség
jelentke
A
hozzátes

Skultéty családok siettek betegágyához. A nagy részét szemmel láthatóan jól esett az öreg urnak, csak a bátyjára neheztel még ma is, amiért nem engedte meghalni.

Vesztett ember. Plesz Jakab 25 éves napszámot az elmúlt év nyarán Gyarmata községben megharapta egy vesztett kutya. Pleszt azonnal felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe, ahonnan néhány havi kezelés után — mint gyógyultat elbocsátották. Kibocsátása után Plesz néminemű lopások miatt állott törvény előtt, s több havi börtönrre ítélték. Plesz fogságát a temesvári törvényszéki fogházban ülte le. Eddig csendesen viselkedett, de tegnap elkezdett cellájában dühöngeni, s csak nagynehezen lehetett megfékezni. A törvényszéki orvosi vizsgálat megállapította, hogy Pleszen kitört a vesztettség. A szerencsétlent a városi kórházba szállították.

Drága tánc. Mint Nagykikindáról jelentik, Berbakov Stéva fiatal karlovai parasztgazda a minap Strazamesternek az ottani vasúti állomás melletti kocsmájában mulatott. Széles jó kedvében elkezdett táncolni Mrvicsin Arkádiával összefogóva. Mikor a táncot abba hagyta, észrevette, hogy pénzes tárcája 79 korona készpénzzel eltűnt. Panaszára a rendőrség keresi az eltűnt pénzt.

Irodalom és művészet.

Kneisel hangversenye. Aki tegnap a városi színházba Kneisel tanár hangversenyére elment, annak kétségtelenül olyan magas műveltségben volt része, a melyhez a nagybecskereki közönség nem igen jut. Mert el kell ismerni, hogy Kneisel egyike a hegedű legnagyobb virtuozainak. Technikája éppn olyan szédületes, mint világhírű művésztársainak. Látszik, hogy szuverén ismerője hangszerének s az elképzelt legnehezebb fogások játszi könnyedséggel tűnnek föl nála. Amellett, hogy játékába teljesen elmerül, előadása finom, diszkrét marad mindvégig. Amit Tartini „Ördög trillái”-nak, Paganini „Boszorkány tánc”-val és ugyancsak Paganini „Mozes ária”-jával (ez utóbbit a G huron játszva) előadott, az valóban tökélye a hegedűjáték technikájának. A technikai virtuozitás mellett azonban lebilincselte mély, hangulatos előadásával is, mint a mit például Chopin Nocturne-jének és Bach „Aria”-jának előadásánál nyújtott. De gazdag műsorának többi pontjai is mind Kneisel nagysílusu művészetét mutatták. Egész este viharos tapssal és elismeréssel adóztak a jelen volt közönség a művészek, amit valóban teljes mértékben meg is érdemelt.

Itt említjük meg, hogy délután a művész az iskolásgyermekeknek adott hangversenyt a színházban, amely ez alkalommal zsufozásig megtelt s a gyerekek szintén viharos tapsokkal ünnepeltek a kiváló művészt.

ESKÜDTSZÉK.

Gyilkos testvér.

Az évezredes tragédia, mikor testvér a testvérré emel gyilkos kezét, megismétlődött múlt évi október hó 16-án Zichyfalván éjszaka, amikor Mayer Antal revolverrel megöltte testvérbátyját Mayer Jánost, aki a tett elkövetése után rövid időre meghalt.

Szándékos emberölés vétségével vádolva került ma Mayer Antal 25 éves zichyfalvai kómives a bíróság elé, mert testvérbátyját, Mayer Jánost múlt év október 16-án agyonlőtte. A mai tárgyaláson az esküdszék elnöke: dr. Polgár Sándor törv. bír.; szavazóbírák: Makk József és Junga Aladar törv. bírák; jegyző: Polgár Mihály; ügyész: dr. Vadasdi; védő: dr. Pollák Viktor; orvosszakértők: dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly törv. orvosok. Esküdtek: dr. Kiss János, Mattanovich Boldizsár, Czervez Péter, Zsivánovits Gera, Anheier Károly, id. Ambrus Sándor, ifj. Bodnár János, Szeless József, dr. Grandjean József, Haidegger Ödön, Govrik Gusztáv, Kovács Ödön; pótesküdték: Bielek Antal, Ploczar József. Az esküdtek megeskütése után elővezetik a vádlottat.

A vádlott Mayer Antal múlt évi október hó 16-án, vasárnap Zichyfalván a kocsmában összevesztett bátyjával, Mayer Jánossal s mivel ez megsértette, olyan dühbe jött, hogy revolvért rántott s bátyját agyonlőtte.

A testvérgyilkos tettének elkövetése után kiment az utcára s haza skarta vinni meghalt bátyját, de nem bírvánvele, otthagya, hazament a feleségével, megcsókolta kis gyermekét s azután jelentkezett a csendőrségnél.

A kihallgatás során vádlott beismeri bűnét, hozzátéveszi azonban, hogy abban az időben nem

tudta mit cselekszik. A tanúk kihallgatva, azt vallják, hogy Mayer Antal azelőtt rendes életű ember volt, mintegy éve azonban sokat járt a kocsmába, sokat ivott, a feleségét bántalmazta, bátyjával azonban mindvégig nem volt ellenséges viszonyban.

Mint hogy az ügyben 28 taunt rendeltek be kihallgatásra, a tárgyalást holnap is folytatják.

Mulatság.

Farsangi naptár.

1906. Febr. 10. Máv. műhely alkalmazottai táncestélye.
 „ „ 11. A közög. tanfolyamhallgatók kedélyes estélye.
 „ „ 17. A felső keresk. iskola Jókai-estélye.
 „ „ 21. A németvárosi olvasókör mulatsága.
 „ „ 24. A jótékony nőegylet gyermek-jelműzbalja.
 „ „ 24. A jótékony nőegylet estélye.
 „ „ 27. A filharmonikusok egyesületének estélye.

*** * A tanfolyamhallgatók kedélyes estői.** A jegyzői tanfolyam hallgatóságának vasárnap, e hó 11-én este 8 órakor a „Korona”-szálloda nagytermében tartandó táncestélye iránt, melyről lapunk tegnapi számában röviden már megemlékeztünk, városzerte igen nagy az érdeklődés. Az est műsorára a következők: 1. „A rab” (Petőfi S.), szavalja Kleits Ferenc tanfolyamhallgató. 2. „Alkotmányos mozgalmak” (Internatusi életkép), írta és felolvassa Kéry Sándor tanfolyamhallgató. 3. Csellószólo. Előadja Czutor Pista. 4. Monolog. Előadja Vég h Vilma urhölgy. 5. Kurucnóták. Cigánykiséret mellett enekli Böszörményi Eek tanfolyamhallgató. 6. „Piny urfi” (Petőfi S.), Szavalja Heszky László tanfolyamhallgató.

*** * Öt órai tea a kaszinóban.** A nagybecskereki kaszinó-társulat helyiségeiben a jövő hét csütörtökjén, február 15-ikén lesz a legközelebbi öt órai tea.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma délután 5 órakor Bécsbe utazott.

Az országgyűlés feloszlata.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A N. Fr. Presse elenti, hogy az országgyűlés feloszlata még február hónap folyamán meg fog történni. Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma Bécsbe utazik. A miniszterelnök utja az országgyűlés feloszlataival függ össze.

A vezérőlbizottságból.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szövetkezett ellenzék vezérőlbizottsága tegnapi ülésén ismét a nemzeti ellenállás szervezéséről tanácskozott. Szombaton délután folytatják a tanácskozást.

Bánffy béketerve.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bánffy Dezső báró tegnap felkereste Kossuth Ferencet, akivel két óra hosszáig tanácskozott. A tanácskozáson hír szerint Bánffy béketervéről is szó volt.

Pártértekezlet.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ellenzéki pártok ma este értekezletet tartanak, az alkotmánypárt pedig szombaton tart értekezletet.

A megyei dotációk és a bíróság.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Abauj-Tornavármegye tisztviselői tudvalevőleg pört indítottak a kincstár ellen az állami dotáció megvonása miatt. A törvényszék és a tábla a pörösködőket elutasította s most harmadfokban a királyi kuria is helybenhagyta mind a két bíróság ítéletét.

Az osztrákok és a válság.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Hír szerint a Reichsrath német pártjai azzal kezdik meg a magyar válságra vonatkozó akciójukat, hogy több interpellációt terjesztenek a kormány elé. Az első inter-

pelláció az osztrák törvényhozás jogainak a közös ügyekben való érvényesülésére vonatkozik. A második interpelláció a korona és a magyar koalíció üzenetváltását illeti, a harmadik interpelláció pedig az osztrák érdekeknek a kereskedelmi szerződések megkötésénél való megővését célozza.

A kereskedelmi szerződések.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a kereskedelmi szerződések ügyében február 27-ikén közös miniszteri konferencia lesz, a melyen hír szerint ratifikálni fogják a szerződéseket.

A spanyol király házassága.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Madridból sürgönyzik, Alfonz spanyol király hivatalosan is közölte a kormánnyal Battenberg Erna hercegnővel való eljegyzését. Az eljegyzésről a külföldi udvarokat február 20-án értesítik hivatalosan. Az esküvő valószínűleg június 2-ikén lesz.

A szerb vámkerdés.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, a szerb kormány értesítette Goluchovszky gróf külügyminisztert, hogy jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz, melyben a vámunió felbontását kívánja.

Ezzel kapcsolatban kérdést intézett a kormány a külügyminiszterhez, hogy megkezdhetik-e újra a kereskedelmi szerződések tárgyalását.

A francia kulturharc.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, a versaillesi templom leltározásánál nagy tömeg megtámadta a hivatalos kiküldötteket. A prefek us sulyosan, több hivatalnok pedig könnyebben megsebesült. Nagynehezen sikerült a tömeget szétverni, miközben számos embert letartóztattak.

Gyáros a költőnek.

Budapest, február 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Brünnből táviratozzák, Kuhn Izidor, volt gyáros Langmann Fülöp költőnek, a Turaser Bertalan című dráma ismert szerzőjének ötvézezer koronát és egy lakásberendezést hagyományozott.

Határidő-üzlet.

Budapest, február 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az áruk változatlanok. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	16.88 — —
Buza (1906. októberre)	16.78 — —
Rozs (áprilisra)	13.78 — —
Tengeri (májusra)	13.84 — —
Zab (áprilisra)	14.86 — —

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyilttér.*)

Ne vegyünk selymet

mielőtt nem kért a mi szolid, gyönyörű fekete, fehér és színes újdonságainkból mintát. Különlegességek: selymszövetekben, társasági, menyasszonyi, bali és utcai ruhákra, valamint bluzokra és bélekre méterenként 1.15 koronától 18 koronáig kaphatók.

Kíváncsi magánosoknak adjuk el a kiválóan tisztított selymszöveteket váms- és portómentesen hátköz szállítva.

Schweizer & Co., Luzern U/28. (Schweiz.)
 Seidestoff-Export — Königl. Hoflieferant.

